

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ НАПН УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
УО «БАРАНОВИЧСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В. ГНАТЮКА
STUDIA ZARZĄDZANIA I FINANSÓW WYŻSZEJ SZKOŁY BANKOWEJ W POZNANIU, POZNAŃ
КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, М. ЗАПОРІЖЖЯ
ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧІНИ
ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Збірник наукових праць

Хмельницький – 2018

Забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в процесі використання сучасних технологій

УДК 371.134/373.21:005.342(063)

ББК 74.489.81,215.1

З 12

Рекомендовано до друку рішенням кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (протокол №6 від 15 січня 2018 року)

Рецензенти:

Коновальчук Іван Іванович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти і педагогічних інновацій (Житомирський державний університет імені Івана Франка)

Руденко Юлія Анатоліївна – доктор педагогічних наук, доцент (Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса)

Фунтікова Ольга Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор (Класичний приватний університет, м. Запоріжжя)

Янкович Олександра Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти, (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)

З 12 Забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в процесі використання сучасних технологій: збірник наукових праць / за заг. редакцією проф. Л.В.Зданевич, доц. Л.С.Пісоцької, Н.М.Миськової. – Хмельницький : ХГПА, 2018. – 402 с. + CD.

У збірнику наукових праць представлено матеріали Міжнародної (заочної) науково-практичної конференції «Забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в процесі використання сучасних технологій» (20 листопада 2017 року), які включають статті відомих учених, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, здобувачів, практичних працівників України та країн ближнього зарубіжжя, в яких розкриваються проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку, відображені сучасні підходи до забезпечення управління якістю дошкільної освіти, розкрито особливості використання інноваційних педагогічних технологій у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти, теоретичні аспекти підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до впровадження здоров'язберезувальних технологій, практичні сторони реалізації гендерного підходу в навчальному процесі ВНЗ, а також основні напрями формування професійної готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи в інклюзивних закладах та групах.

Збірник наукових праць адресований науковцям, магістрам освіти, педагогам-практикам, фахівцям у галузі професійної освіти, майбутнім вихователям та вихователям ЗДО.

За достовірність фактів, дат, назв, посилань, літературні джерела тощо відповідальність несуть автори матеріалів

УДК 371.134/373.21:005.342(063)
ББК 74.489.81,215.1

© Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2018
© Л.В.Зданевич, Л.С.Пісоцька, Н.М.Миськова, 2018

Кос Л.В. Освітній потенціал дидактичної гри в ознайомленні дошкільників з природою	146
Королёва Н.А. Лингвистический аспект формирования грамматического строя родного языка ребёнка-дошкольника ..	154
Коханська С.В. Інноваційні методи формування професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки	159
Кузьма І.І. Підготовка майбутніх вихователів до формування медіаграмотності дітей старшого дошкільного віку	164
Лисенко Є.М., Тюріна А. Засоби виховання почуття гумору у дітей старшого дошкільного віку	168
Лозинська С.В. Синдром професійного вигорання педагогічних працівників закладів дошкільної освіти	175
Мазур А.М. Розвиток логічного мислення у дошкільників шляхом використанням логічних блоків Дьенеша	180
Машкіна Л.А. Теоретико-методичні засади використання інноваційних педагогічних технологій в сфері дошкільної освіти	189
Мисик О.С. Професійна підготовка майбутніх вихователів дітей дошкільного віку у контексті парадигмального оновлення сучасної освіти	198
Миськова Н.М. Підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: компетентнісний підхід	203
Михайлишин Р.Р. Народна педагогіка – складова дошкільного виховання: історичний аспект	206
Мелешко В.Д., Пазій С.В. Розвиток творчої активності дітей дошкільного віку в процесі музичних занять	214
Нежура Т.В. Здоров'я – основна умова реалізації фізичних, психічних можливостей та здібностей особистості ...	223
Новак О.М. Використання прийомів мнемотехніки в корекційно-розвивальній роботі з дошкільниками з загальним недорозвиненням мовлення	229
Онофрійчук Л.О. Професійна компетентність як складова якісної підготовки майбутнього вихователя дітей	

2. Основи викладання мистецьких дисциплін: Навч. посібник / О. П. Рудницька, А. М. Ісьянова, О. А. Цвігун, О. П. Кольєва, С. О. Соломаха. / Ред. О. П. Рудницька. – К., 1998. – 184с.

3. Теплов Б. М. Психология музыкальных способностей / Избр. труды: В 2-х т. – М.: Педагогика, 1985. – Т.1. – 328 с.

4. Ши Цзюнь-бо. Компетентнісна парадигма мистецької освіти і специфіка її реалізації в фортепіанній підготовці студентів педагогічних факультетів // Наука і сучасність: Збірка наукових праць Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. – Т. 55. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2006. – 232 с. – С. 116–123.

Кузьма Ірина Ігорівна,

кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри педагогіки та
методики початкової та дошкільної
освіти, Тернопільський
національний педагогічний
університет імені Володимира
Гнатюка
м.Тернопіль, Україна

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сучасні медіаресурси володіють значним потенціалом щодо розвитку та самовдосконалення особистості. Соціальні мережі задовольняють потреби в спілкуванні та самореалізації. Проте активне використання медіаресурсів провокує поширення медійних загроз у сучасному українському суспільстві (маніпуляції свідомістю, фейкові повідомлення, небезпечні знайомства, шахрайство, виникнення агресії й жорстокості). Ці негативні явища, а також необхідність грамотного використання медіа спонукають освітян до впровадження медіаосвіти передусім для дітей, оскільки постійно знижується вік першого контакту із засобами масової комунікації. І хоча все частіше в наукових

дослідженнях наголошується на необхідності реалізації медіаосвіти в дитячих дошкільних закладах, проте вона залишається недостатньо зрозумілою й усвідомленою для вихователів та батьків.

У Концепції впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) наголошується на особливості дошкільної медіаосвіти, яка є принципово інтегрованою і спрямована на збалансований естетичний та інтелектуальний розвиток особистості дитини (включаючи різні форми інтелекту: емоційного, соціального й практичного), забезпечує її захист від агресивного медіасередовища (зокрема й від спаму, невідповідних віковим можливостям психіки дитини інформаційних впливів у продукції, що містить елементи насильства, жахів, еротики), уміння орієнтуватись, обирати і використовувати адаптовану відповідно до вікових норм медіапродукцію [3]. Отже, у закладах дошкільної освіти актуалізується потреба реалізації медіаосвіти й формування медіаграмотності.

Як засвідчують результати емпіричних досліджень, батьки часто не можуть точно визначити, що таке медіа, медіаосвіта, медіаграмотність, і пов'язують їх із засобами масової комунікації – радіо, телебаченням, Інтернетом. Понад 50 % батьків постійно потребують практичних порад у сфері медіаосвіти, серед педагогів ця цифра не менша [1]. Зрозумілим на інтуїтивному рівні для батьків та вихователів є термін «медіаграмотність». Приблизно 60 % батьків вважають, що формувати медіаграмотність дитини мають фахівці, а починати цей процес необхідно в школі, а не в закладі дошкільної освіти [2]. Отже, є потреба в реалізації батьківської медіаосвіти.

У Концепції впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) медіаграмотність розглядається «як складова медіакультури, яка стосується вміння користуватися інформаційно-комунікативною технікою, виражати себе і спілкуватися за допомогою медіазасобів, успішно здобувати необхідну інформацію, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, отриману з різних медіа, відділяти реальність від її

віртуальної симуляції, тобто розуміти реальність, сконструйовану медіаджерелами, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю, які вони культивують» [3].

Проте освітяни недостатньо обізнані з Концепцією впровадження медіаосвіти в Україні, а також із формами й методами медіаосвіти батьків та дітей дошкільного віку.

Отже, актуалізуються проблеми підготовки майбутніх фахівців із дошкільної освіти до реалізації медіаосвіти.

Досвід європейських країн, зокрема Польщі, засвідчує, що робота з формування медійних компетентностей у студентів є ефективною, якщо проводиться системно. Для цього в університетах вивчають дисципліни «Медіа в освіті», «Медіапедагогіка» тощо.

У Польщі функціонує веб-портал «Медіаосвіта» (Edukacja medialna), де розміщені сценарії, вправи та додаткова інформація для проведення занять у дошкільних закладах, школах, будинках культури та бібліотеках. Матеріали розроблені відповідно до Каталогу медійних та інформаційних компетенцій, визначених у рамках проекту «Цифрове майбутнє» [6].

На вказаному веб-порталі запропоновано систему медіаосвітніх уроків, яка охоплює такі напрями: використання інформації, взаємини й спілкування в медійному середовищі, мова медіа, креативне використання медіа, етика й цінності, правові й економічні аспекти використання медіа [7]. Під час цих уроків дошкільники засвоюють, що є багато джерел інформації; вчаться вибирати джерело інформації відповідно до потреби; намагаються знайти інше джерело інформації, ніж від дорослого; усвідомлюють, що інформація може бути правдивою і неправдивою; формулюють прості запитання, щоб переконатися у вірогідності інформації; дізнаються, до кого звертатися, щоб перевірити правдивість інформації, отже, намагаються критично ставитися до інформації [7].

Медіаосвіта дітей добре методично забезпечена. Видаються численні книги, методичні посібники для вихователів, батьків,

майбутніх педагогів. Ці ресурси містять інформацію про загрози для життя й розвитку дитини та способи їх попередження [4; 5].

Що стосується підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в Україні, то у вітчизняних університетах розпочалася системна робота з формування медійних компетентностей, яка здійснюється під час вивчення інформаційних технологій, педагогічних дисциплін.

Проте ще залишаються недоліки. В університетах упровадження спеціальної дисципліни, під час якої відбувається підготовка до формування медіаграмотності дітей та їх батьків, має вибіркового характеру; є недостатньо методичних розробок на теми медіаосвіти. Спостерігається необхідність акцентувати увагу на виховному потенціалі друкованих медіа, зокрема дитячих журналів, оскільки перевага все частіше надається телебаченню, мультимедійним презентаціям, Інтернету, незважаючи на те, що вони, поряд із позитивним, здійснюють шкідливий вплив на формування дитини, особливо дошкільного віку, викликаючи додаткове навантаження на зір, проблеми зі сном, створюючи передумови для сидячого способу життя, відсутності повноцінної комунікації.

Список використаних джерел

1. Волошенюк О. Батьки, діти та медіа: путівник із батьківського посередництва [Електронний ресурс] / О. Волошенюк, О. Мокрогуз; За ред. В. Іванова, О. Волошенюк. – К. : ЦВП, АУП, 2017. – 79 с. – Режим доступу: http://www.aup.com.ua/uploads/Posib_dla_batkiv_2017.pdf
2. Голюк Р. Педагогічні умови розвитку медіаграмотності дітей старшого дошкільного віку [Електронний ресурс] / Голюк Р. Ш., Ковбасюк Т. О., Голюк О. А. – Режим доступу : <http://conference.pu.if.ua/forum/files/22032017/6/Goljuk.pdf>
3. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/

4. Andrzejewska A. Dzieci i młodzież w sieci zagrożeń realnych i wirtualnych : aspekty teoretyczne i empiryczne / Anna Andrzejewska. – Warszawa : Difin SA, 2014. – 272 s.

5. Bezpieczne media : poradnik dla rodziców [Wydanie elektroniczne]. – 63 s. – URL : www.orange.pl

6. Cyfrowa przyszłość katalog kompetencji medialnych i informacyjnych [Wydanie elektroniczne]. – URL : <https://nowoczesnapolska.org.pl/wp-content/uploads/2012/05/Cyfrowa-Przyszlosc-Katalog-Kompetencji-Medialnych-i-Informacyjnych1.pdf>

7. Lekcje edukacji medialnej [Wydanie elektroniczne]. – URL : <https://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/>

Лисенко Євгенія Михайлівна,
старший викладач кафедри
дошкільної педагогіки, психології
та фахових методик,
Хмельницька гуманітарно-
педагогічна академія
м. Хмельницький, Україна

Тюріна Анастасія,
слухачка магістратури за
спеціальністю «Дошкільна освіта»,
Хмельницька гуманітарно-
педагогічна академія
м. Хмельницький, Україна

ЗАСОБИ ВИХОВАННЯ ПОЧУТТЯ ГУМОРУ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність досліджуваної теми зумовлена трьома такими протиріччями: 1) великими потенційними можливостями гумору і недостатнім його використанням в практиці виховання дошкільників.; 2) високими потребами вчасного розвитку і недооцінкою можливостей дітей старшого дошкільного віку; 3) нагальною потребою зміни позицій дорослих і дітей у виховному